

Oponentský posudek bakalářské práce

Autorka: Magdaléna Temelová

Název práce: Pěstounská péče a její vliv na biologické děti pěstounů

Oponent: Mgr. Eva Richterová, Ph.D.

FHS UK 2021

Práce nabízí velice zajímavé téma, a to subjektivní zkušenost pěstounské péče z perspektivy biologických dětí rodičů – pěstounů.

Práce je členěna na část teoretickou a empirickou. V teoretické části jsou přehledně představeny formy náhradní rodinné péče, aby měl čtenář představu o tom, co obnáší dlouhodobá pěstounská péče z právního a praktického hlediska. Další část je věnována vymezení pojmu rodina a zmíněny jsou i její hlavní funkce. Tato část má opět přehledový charakter, omezuje se na vymezení pojmu „rodina“, přičemž zdrojem je často slovník nebo monografie. Návaznost na cíle práce je málo zřetelná, v empirické části se s těmito poznatky příliš nepracuje. Za důležitou považuji svým rozsahem skromnější pasáž představující nejdůležitější zjištění tuzemských a zahraničních studií zabývajících se problematikou pěstounské péče (i) z hlediska biologických dětí pěstounů. Pak teoretická část náhle končí a je na čtenáři, aby si přebral, co je pro vlastní bádání autorky z toho všeho podstatné a co z toho má vyplývat. Autorka například na několika místech zmiňuje, že poznatky ze zahraničí nejsou do českého prostředí zcela přenositelné, ale nedozvídáme se, v čem rozdíly vlastně spočívají a co to pro biologické děti pěstounů může obnášet.

Empirická část začíná nikoliv vymezením cíle, ale zdůvodněním volby kvalitativní strategie, což je nelogické. Také není v bakalářské práci vhodné v tak obrovském rozsahu kopírovat poučky z metodologické literatury – autorka by měla prokázat, že je schopna tyto poučky aplikovat na vlastní výzkum, což se v práci příliš neděje. Cíl práce je bezesporu zajímavý. Není zcela jasné, pro by se měla zkoumat osobní zkušenost biologických dětí pěstounů, a navíc i jejich názor na pěstounskou péči obecně – to by mohlo být doplněno u obhajoby. Jsou formulovány dvě výzkumné otázky, kterou jsou doplněno značným množstvím podotázek, které s hlavní VO někdy nesouvisí (např. 1a a 1b se neptá na vliv na biologické děti, ale na rodinnou atmosféru a na přípravu rodiny na pěstounství). Není také vhodné formulovat uzavřené VO, na které lze odpovědět „ano/ne“ (VO 2c). Výzkumný soubor je velikostí skromný, autorka jednotlivé aktéry popisuje v jejich pro výzkum relevantních charakteristikách, čímž umožňuje rychlý vhled.

Data byla sbírána prostřednictvím rozhovorů (zřejmě polostrukturovaných), osnova je v příloze práce a otázek je mnoho, některé z nich opět trpí neduhem uzavřené formulace či sugestivnosti. Zajímalo by mě, proč autorka zvolila tuto techniku, a nikoliv narativní formu rozhovoru. Čímž nechci říct, že polostrukturovaná forma rozhovoru je nevhodná, ale zajímala by mě východiska autorky. Z etické perspektivy nerozumím sdělení, že získaná data jsou sice nezveřejněná, ale v případě zájmu k dispozici u autorky... pro koho?? Výsledky výzkumu jsou tříděny do sedmi kategorií, autorka je ve své práci přehledně uvádí. Jednotlivé body jsou bohatě popsány a ilustrovány přímými citacemi participantů. Bohužel zpracování dat zůstává na úrovni deskripce (dozvídáme se, že participant XY zažil to a to, řekl tohle a tohle), analýza nejde do hloubky, neinterpretuje se, navzdory deklaraci použití komparativního postupu po něm příliš známek nenalezneme. Je to obrovská škoda, protože participanty poskytli autorce celou řadu velmi nosných a potenciálně hlubokých sdělení, jejichž subjektivní význam pro jednotlivé aktéry však zůstává skrytý. Kapitola 12 představuje shrnutí výsledků – tady mohla

autorka více abstrahovat či akcentovat nejdůležitější zjištění, spíše než opakovat, co řekli jednotliví participanti. To se bohužel do značné míry objevuje i v kapitole Diskuze (a pak i v Závěru), kde pak komparace s teoretickými východisky má charakter „autor XY píše toto a v rozhovoru dva participanti řekli to samé a čtyři ne“. Interpretační práce tady zoufale chybí. U obhajoby by mohlo zaznít – vzhledem k tomu, že autorka poukazovala na nízkou přenositelnost zahraničních výstupů na tuzemské prostředí – jak vysvětluje velkou míru shody těchto poznatků s výsledky svého výzkumu.

Z formálního hlediska bych ráda vyzvedla přehlednost a čtivost textu, autorka se dokáže obratně vyjadřovat. Nedostatky se týkají především citační práce, u některých pasáží nejsou uvedeny zdroje vůbec, u některých jsou uvedeny chybně, v seznamu literatury se neoddělují elektronické zdroje.

Předložená práce dle mého názoru splňuje nároky kladené na tento typ práce. Téma je nesmírně zajímavé, s velkým potenciálem, který autorka naplnila zčásti. Prokázala schopnost získat velký objem zajímavých informací, jejich analýza však pokulhává. Citelně zde chybí interpretační práce, autorka se drží pouze deskriptivní úrovně, což je velká škoda. Pokud bude mít někdy příležitost se tomuto tématu v budoucnu věnovat – což by bylo pěkné, práci by velmi pomohlo lepší metodologické ukotvení.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

V Praze dne 8.9.2021

Mgr. Eva Richterová, Ph.D.

TERAPIE 1

TERAPIE 2

TERAPIE 1

TERAPIE 2

TERAPIE 1

TERAPIE 2

TERAPIE 1

TERAPIE 2